

Tussenstand gebiedsagenda landschap, ambities en speerpunten

Lange termijn ambities

Alle partijen in het bestuurlijk platform staan het versterken van de landschappelijke kwaliteit van het gebied voor. Dit is in diverse plannen, perspectieven en documenten benoemd. In dit hoofdstuk is een overzicht gegeven van deze ambities.

1. Behouden en versterken van de diversiteit aan landschappelijke kwaliteiten

- Afwisseling openheid van polders, heidegebieden en wateren met bebost gebied
- Afwisseling tussen hoog en laag gelegen gebieden
- Grote gelaagdheid in cultuurhistorische kenmerken

2. Versterken van beleefbaarheid en toegankelijkheid van het landschap

- Recreatief netwerk wandelen, fietsen, varen
- Vergroten maatschappelijke betekenis van het landschap
- Bebouwd gebied en landschap goed verbonden

3. Realiseren robuuste natuur

- Afronden NNN
- Vergroten van de biodiversiteit
- Verbeteren abiotische omstandigheden

4. Realiseren robuust watersysteem

- Omgaan met klimaatverandering
- Gebruik veenweide in balans met draagkracht veen
- Goed water op de goede plek

5. Duurzaam en vitaal landelijk gebied

- Duurzame en economisch rendabele landbouwsector
- Vitale recreatiesector
- Baten en kosten van het landschap in evenwicht

Speerpunten bestuurlijk platform 2021-2025

Het bestuurlijk platform blijft zich inspannen voor het behouden en verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit aan de oostkant van Amsterdam. In de komende periode wordt daarbij de focus gelegd op deze onderwerpen:

1. Werelderfgoed Hollandse Waterlinies

De kwaliteit en diversiteit van het landschap en de grote cultuurhistorische gelaagdheid is het visitekaartje van het gebied. Door de uitvoering van het project wegverbreding Schiphol-Amsterdam-Almere en de start van de bouw in de Bloemendalerpolder en het Krijgsmanterein is, ondanks verbeteringen als het aquaduct onder de Vecht, met name de kwaliteit openheid van het (weide)landschap verder aangetast. Ook zijn doorlopende landschappelijke structuren minder goed te beleven.

Deze kwaliteiten hangen veelal samen met de ligging in de Nieuwe Hollandse Waterlinie. In 2021 besluit Unesco over het toevoegen van deze linie aan het werelderfgoed Stelling van Amsterdam en gaan ze samen het werelderfgoed 'Hollandse Waterlinies' vormen. Dat geeft nieuwe energie en extra waardering voor het gebied.

Dit tezamen maakt de versterking van dit nieuwe werelderfgoed speerpunt.

2. Afronden NNN en creëren fijnmazige natuurverbindingen

Er is de afgelopen jaren al fors geïnvesteerd in grote natuurverbindingen, waaronder passages onder de A1, N236 en spoorlijnen. De komende jaren wordt de Groene Schakel afgerond. De provincie heeft uitgesproken het Natuurnetwerk Nederland in 2027 te willen voltooien. Dat vraagt de komende jaren veel inzet om gebieden in te richten.

Robuuste natuur zit zeker niet alleen in NNN en de grote ecopassages. Ook fijnmaziger verbindingen, natuur in de kern en in het agrarisch gebied is cruciaal voor de biodiversiteit. Ontsnippering van lokale wegen, natuur langs slootkanten of natuurinclusief bouwen kunnen een wezenlijke bijdrage leveren.

3. Samenhangende aanpak watersysteem

De wisselwerking tussen het bodem- en watersysteem van het Gooi (zand) en Vechtplassengebied (en Eemgebied) is groot. Natuurwaarden van de Vechtplassen en Naardermeer zijn afhankelijk van kwelwater uit het Gooi. Drinkwaterwinning en polderbemaling zetten dit systeem onder druk. Toenemende droogte en toenemende verstedelijking versterken dit en hebben effect op recreatie, biodiversiteit, landbouw en de verschijningsvorm van het landschap. In recente jaren is het 'knikpunt' bij droogte al bereikt en waren noodmaatregelen nodig. Het ontwikkelen van een strategie voor een robuust watersysteem en het zetten van eerste stappen die daaraan bijdragen zijn daarom cruciaal.

4. Samenhangende aanpak (voormalig)¹ veenweidegebied

Er komen veel opgaven samen in het veenweidegebied, waaronder stikstofproblematiek van de Natura 2000 gebieden, bodemdaling, realisatie van NNN, openheid van het weidegebied, versterken landschappelijke structuren, voedselproductie en verduurzaming van de landbouw en recreatieve ontsluiting en beleving. Het is een speerpunt van het platform om tot een gecombineerde inzet en een samenhangende aanpak te komen.

5. Verbeteren toegankelijkheid en recreatieve kwaliteit van landschap

¹ In hun reactie geven Diemen, Amsterdam en Weesp aan dat zij de term 'veenweidegebied' ruim willen interpreteren, vandaar de toevoeging 'voormalig'. Zo maak je ook duidelijk dat het gaat om oplossingen zoeken die niet per sé alleen als uitkomst hebben dat iets (open) veenweidegebied moet blijven. Per deelgebied kan dan de meest optimale keuze gemaakt worden (bebossen, open weidegebied behouden, rietmoeras realiseren, etc.) waarin alle van belang zijnde aspecten in samenhang worden afgewogen.

Voor de waardering van landschap is het eenvoudig kunnen bereiken en beleven van het landschap erg belangrijk. De komende periode wordt verder ingezet op de mogelijkheden om uit het bebouwde gebied naar het landschap en verder te komen (te fiets, voet of op water) en om de recreatieve kwaliteiten te versterken.

6. Versterken samenwerking

Er komt veel op het gebied af. Voorbeelden zijn de aanwijzing van het Nationale Omgevingsvisiegebied Groene Hart, de uitvoering van het Klimaatakkoord, de bossenstrategie, de gebiedsgerichte aanpak stikstof en MIRT onderzoeken. Dit leidt tot vele tafels en gremia waar deze onderwerpen besproken. De inzet van het platform is vanuit het gebied en de betrokken partijen een eenduidige boodschap te kunnen brengen en koppelkansen met bovenregionale programma's te benutten.